

УДК 811.161.2'373.45/46:52

І. М. КОЧАН
(Львів, Україна)

СЛОВОВІРНІ НОРМИ І ТЕРМІНОЛОГІЯ

Порушено проблему сучасної термінологічної деривації, яка інколи виходить за межі традиційної словотвірної норми під впливом і зовнішньомовних, і внутрішньомовних чинників.

Ключові слова: словотвірна норма, термінологія, національний термін.

Як відомо, словотвірні норми регламентують вибір морфем, їх розташування і сполучення у складі нового слова. Вони визначають закономірності творення похідних слів і вираження ними нових значень, фіксують зразки словотвірних моделей. Термінологічне словотворення не повторює механічні прийоми загальнолітературного творення слів. Відбувається своєрідний “природний відбір” тих способів і конкретних засобів словотвору, які б відповідали вимогам щодо спеціальних найменувань та їх функцій у мові науки.

Мета статті – розглянути зміни словотвірної норми в термінології під впливом зовнішньомовних та внутрішньомовних чинників. Проблема, поставлена у дослідженні, – дериваційна нормативність у термінології в аспекті тенденції змін словотвірної будови термінів. Процес словотворення досить тривалий. Українська термінологія має свою систему словотворчих засобів, які своєю чергою можуть впливати на словотвір літературної мови. Проте, як відомо, з часом норми можуть змінюватися. На них можуть впливати й екстралінгвальні (державна мовна політика; логічна структура системи понять, зв'язки і відношення між ними; взаємовплив мовних систем; поширення чужомовних слів; індивідуальне термінотворення), й інтралінгвальні (відбір певних словотворчих засобів і формування словотвірних моделей, що спеціалізуються у вираженні цих значень) чинників.

Тож розглянемо словотвірні норми в термінології за зовнішньомовними та внутрішньомовними чинниками. Мовна політика держави – це “сукупність ідеологічних постулатів і практичних дій, спрямованих на регулювання мовних відносин у країні або на розвиток мовної системи у певному напрямку” [3, с. 328]. Регулювання мовних відносин – це, іншими словами, – пряме втручання у функціонування мови, унаслідок чого змінюються мовні форми або засоби [1, с. 24]. Пригадаймо Резолюції Комісії Народного комісаріату освіти у

справі перевірки роботи на мовному фронті та Хроніку Науково-Дослідчого Інституту мовознавства за 1933–1934 рр., які запрограмували сьгоднішні мовні негаразди у науковому мовленні. В їхніх приписах йшлося про критику всіх словників, виданих Інститутом української наукової мови, їх перегляд і перебудову, щоб терміни в них відповідали загальній мовній політиці радянської влади, тобто “не обминати спільних для обох мов (російської і української) елементів і зокрема слів інтернаціонального походження” [9, с. 5].

З історії мови відомо що у 30-ті рр. ХХ ст. після ліквідації Інституту української наукової мови, в українській мові запанувала тенденція щонайменшого розходження із російською мовою. Набули поширення форми активних дієприкметників теперішнього часу на *-ач(ий)*, *-уч(ий)*: *регулюючий, вимірюючий, передаючий, друкуючий* і под. У середині століття вони були визнані як нормативні. Проти таких форм виступали тодішні корифеї української мови О. Н. Синявський, О. Б. Курило, А. Ю. Кримський та інші.

Динаміка змін у суспільному житті породжує динаміку змін словесних. У 1990-х рр. з'явилася навіть теорія заміни таких дієприкметникових форм. Зокрема замість активних дієприкметників теперішнього часу було запропоновано вживати:

а) віддієслівні прикметники з суфіксами *-льн-*, *-івн-* (*-ивн-*), *-ч-* (*регулювальний, вимірювальний, передавальний, друкувальний, крутильний, формувальний, формівний, виконавчий*), але в композитах, якщо перша частина позначає об'єкт дії, прикметник слід творити за допомогою суфікса *-н-*: (*стінопробивний, водовідвідний, нафтодобувний, ракетноносний, хвороботворний, вітрозатримний, берегозахисний* тощо) [12, с. 203–209]. Про це пишуть учені-нефілологи: Б. Є. Рижар, М. Д. Гінзбург, Б. І. Кінаш, В. С. Моргунок та ін. С. Й. Караванський пропонує деякі форми активних дієприкметників на *-*ч(ий)*- замінювати прикметниками з суфіксом *-ист-* (*загрибаючий – загрибистий*), проте не всі слова піддаються такій заміні. Існують кальковані покручі й у терміносполученнях, наприклад: *лазячі рослини*. Натомість Л. О. Симоненко подала вдалий відповідник – *виткі рослини*. Здатність суб'єкта виконувати активну дію пропонують позначати віддієслівними прикметниками;

б) замість форм пасивних дієприкметників теперішнього часу на *-м(ий)*- уживати форми пасивних дієприкметників минулого часу (*регульований, вимірюваний, передаваний* і под.);

в) російські дієприкметникові форми з постфіксом *-ся* можуть відтворюватися кількома способами: прикметниковими формами з суф. *-івн-* (*регулівний, вимірівний, передавний*); конструкціями; зокрема *корінь + суфікс -к-* або *-н- + ий* (*ломающийся – ламкий, легкоулетучивающийся – леткий, качающийся – хитний; колеблющийся – коливний* (фіз.) або *хиткий* (у знач. нестійкий); *корінь + суфікс -івн-* + *ий* (*коксующийся – коксівний, деформирующийся – деформівний*); описовими конструкціями (*полимеризующийся – здатний полімеризуватися, покоящийся – який (що) перебуває у стані спокою; несваривающийся – нездатний зварюватися* тощо).

Зупинімося окремо на субстантивованих прикметникових формах на зразок: *завідуючий, керуючий, обслуговуючий, бажуючий, відпочиваючий* і под. Їх давно вже почали замінювати однокореневими іменниками: *завіду-*

вач, керівник, бажальник, відпочивальник, обслуговець тощо, послуговуючись відповідними моделями слів, утворених від дієслів за допомогою суфіксів **-ач** (*викладач, здобувач, читач*); **-ик** (*працівник, трудівник*). Якщо два перші слова вже стали нормативними, то слово *обслуговець* заслуговує на те, щоб до нього уважно придивитися. Створюючи такі відповідники, учені керувалися критеріями максимальної зручності й максимальної точності.

Невластиві українській мові назви людей за професією чи виконуваною роботою з суфіксами **-чик, -щик**, про що вже неодноразово згадувалося і публікаціях К. Г. Городенської, О. О. Тараненка.

Пригадаймо словники “золотого десятиліття”. У “Словнику технічної термінології” Т. Ф. Садовського та І. М. Шелудька (1928) пропонують їх замінювати питомо українськими словами, зокрема *бетонщик – бетоняр, каменщик – каменяр*. Аналогічно: *мочильщик (соломы) – мочій, мраморщик – мрамурник, муфельщик – муфельник, наборщик – набирач, складач, узірник; надзорщик – дозорець* тощо (СШ).

У 2000 р. набрав чинності Державний стандарт України 3966-2000 “Термінологія. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять”. В обов’язкових додатках Г і Д до нього суворо регламентовано “правила словотворення і слововживання, що відповідають структурі української мови”. У ньому враховано міжнародні вимоги стосовно того, що термін повинен бути стислий, деривативний, системний, вмотивований тощо. ДСТУ містить також специфічні правила побудови термінів українською мовою. Це передусім стосується так званих іменників на позначення дії та процесу. На думку фахівців, такі іменники повинні мати суф. **-ани-** або нульовий (*рубання, згинання, повертання*). Доконану дію у віддієслівних іменниках технарі пропонують називати *подією (повернення, зігнання)*, а назви результату дії – об’єктом (*поворот, згин, зруб*) [4, с. 183–189].

Окрім того, відомо, що на позначення дії чи процесу нерідко використовують іменники із суфіксом **-ни(я)** та з іншомовними суфіксами **-ацій(а), -зій(а)**. М. Д. Гінзбург пропонує за допомогою першого суфікса позначати процес, за допомогою наступних – явище. Порівняймо: *корозування і корозія*. Проте термінам на **-ація** властиві й інші значення: “результат дії” – *комп’ютеризація, спеціалізація*, “напрямок” – *автоколімація*. Можна констатувати, що внаслідок використання суфіксів, за якими усталилася певна функція, слова з ними стають елементами відповідної системи.

Віддієслівні іменники на позначення дії чи процесу із суфіксом **-к(а)** на зразок *рубка, накладка, викрутка* взагалі не варто використовувати в українській мові. Терміни з цим суфіксом допустимі лише на позначення предмета, напр.: *обгортка, закладка, закривка, викрутка* і под. У названому ДСТУ так і зазначено: “Віддієслівні іменники із суфіксом **-к(а)** можна вживати на позначення об’єктів, суб’єктів та наслідків дії і не можна на позначення дії чи події” (Г.9.10). Проте, на думку С. Я. Яреми, “іменники з суфіксом **-ння** не зовсім властиві українській мові. У словнику Б. Д. Грінченка між віддієслівними іменниками задокументовано тільки 26% іменників на **-ння**, проти 57% безсуфіксних і 17% з іншими суфіксами...” [14, с. 229]. Окрім того, гіпертрофоване вживання іменників на **-ння** в одному реченні заплутує

думку, знижує милозвучність тексту, напр.: “Виведення рівняння рівнозначне знаходженню похідної в положенні рівноваги, тобто диференціюванню з наступним визначенням значення функції” [Там само].

Відійшли в минуле й моделі на позначення професій з компонентом *-вод*, на зразок: *вівцевод, буряковод, діловод* і под. Їх замінили питомі українські слова з прозорою мотивацією: *вівчар, буряківник, справникар*. Виступають термінологи й проти уживання словоформ із компонентом *-подібний* (*кулеподібний, зіркоподібний, хвилеподібний*), пропонуючи замінювати його суф. *-аст*(ий), *-яст*(ий) (*кулястий, зірчастий, хвилястий*). У термінотворенні, його закономірностях, у системі похідних відображаються особливості наукової національної мовної картини (її структура), евфоніка мови, статус твірних компонентів, напрями мисленневого освоєння дійсності.

У 2003 р. Кабінет Міністрів України видав постанову № 1546, якою затвердив “Державну програму розвитку і функціонування української мови на 2004–2010 роки”. Основними завданнями цієї програми були: “зміцнення статусу української мови як державної”, “всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах життя”. Тому саме в цей час активно почали повертатися до терміносистем питомо українські слова різних словотвірних моделей: *сердечник – осердя, насос – смок, помпа, двигун – рушій, шків – крутень, зарядження – наснага, з’єднання – злука*.

Окреслюється певна специфіка, пов’язана з процесом номінації науково-технічних понять, де функцію класифікатора поняття виконують суфікси, блоки (терміноелементи), окремі слова у словосполученні. Наприклад, на позначення пристроїв, технічних приладів, апаратів творяться терміни або за допомогою суфіксів *-ач, -ик, -ець* (*випрямляч, заземляч, уловлювач, підсилювач, програвач, відбивач, глушник, поглинальник (поглинач), грозовідмітник, гучномовець*), або запозичених суфіксів *-тор, -атор* (*пеленгатор, сепаратор, транзистор, резистор* тощо), або за допомогою компонентів *-скоп* (*геліоскоп, мікроскоп*), *-стат* (*гідростат, фотостат, геліостат, реостат, термостат*), *-хорд* (*монохорд, реохорд*), *-птер* (*гелікоптер*), *-скаф* (*батискаф*), *-фон* (*мікрофон, гідрофон, телефон*), *-метр* (*динамометр, манометр*). Назви процесу дії позначають слова з нульовим суфіксом (*запис, відбір*), з суфіксом *-ни*(я) (*детектування, пеленгування, занулення, поєднання*); а також іншомовні слова на *-ація* (*модуляція, трансформація*). Назви властивостей, здатностей позначають словами на *-ість* (*корозостійкість, звукопровідність, селективність, комфортабельність*). Назви наук мають у своєму складі компоненти *-ика* (*-іка*) (*техніка, фізика, космонавтика*), *-логія* (*гідрологія, біологія, філологія*), *-фонія* (*радіофонія, телефонія* тощо).

Така система моделювання за певними словотворчими засобами сформувалася ще в Інституті української наукової мови, що відбито в його термінографічних проектах. Так, укладачі “Словника музичної термінології” (1930) (СМТ) подавали агентивні назви з суф. *-ист* (*-ист*) із закінченням *-а* (*бандуриста, басиста, віолончеліста, корнетиста, сопраніста, контрабасиста, флейтиста, тенориста, цимбаліста, хориста* тощо). Виявом тенденції до системності є також розмежування назв осіб із суфіксом *-ник*, що називають майстрів, які виготовляють музичні інструменти: *бандурник* – май-

стер бандур, *дудник* – майстер дудок, *скрипник* – майстер скрипок, а назви гравців на цих інструментах мали вже інші суфікси – *бандуриста*, *дудар*, *скрипаль*, *скрипач* тощо [2, с. 70].

Аналогічне явище спостерігаємо і в інших словниках цього періоду. При творенні термінів одного структурного типу укладачі намагалися дотримуватися однієї словотвірної моделі. Можливо, не всі новотвори були бездоганними, але пошук ішов у правильному напрямі. Зокрема до слова *завод* пропонувався синонім *виробня*, до слова *кінофабрика* – *кінарня*, аналогічно: *тютюнова фабрика* – *тютюнарня*, *автозавод* – *автомобілярня*, *взуттєва фабрика* – *взуттярня*, *вальцівний завод* – *вальцарня*, *меблева фабрика* – *меблярня*, *кабельний завод* – *жильникарня* тощо (СШ).

Будуючи термін, варто надавати йому такої структури, в якій би він сам вказував на своє місце у поняттєвій системі. За словами А. П. Загнітка, процес становлення української національної термінології охоплює нерівнорядні явища й напрями формування терміносистеми як цілісної одиниці, в якій вирізняються різного гатунку площини, що охоплюють неадекватні уявлення про пріоритетність: від власне етнографічного орієнтиру до літературно кодифікованого істеблшменту, <...> від загальноєвропейського кодифікованого стандарту до замкнуто декларованого, спрямованого на витворення спільного термінологічного фонду” [8, с. 23].

Чимало термінів можуть переходити з однієї терміносистеми в іншу, нерідко змінюючи своє значення аж до непізаного. Так, слово *антологія* спочатку застосовувалося в сільському господарстві на позначення збору плодів, насіння, коріння. Воно утворене з двох грецьких коренів *antho* – квітка і *lego* – збираю, сьогодні позначає ще й збірку кращих поезій, новел, оповідань різних авторів й уживається в літературознавстві, мистецтві, книгознавстві. У загальнотехнічній терміносистемі слово *заповнювач* позначає природний або штучний матеріал, що його використовують як складник будівельних розчинів, бетонів; у системі редакційно-видавничої комп’ютерної технології – прилад у графічному редакторі, за допомогою якого щось зафарбовують певним кольором. Аналогічно слово *дрейф* у морській термінології уживають на позначення пасивного руху тіла на воді під дією вітру, течії, хвиль; у галузі обчислювальної техніки – на позначення зміни характеристик мікросхеми в часі або зміни температури тощо.

Оскільки термін – це слово в особливій функції, то в кожній терміносистемі він має своє, чітко окреслене значення, хоча творитися може за однією моделлю. “Термінологічна система кожної галузі науки чи техніки, відображаючи певну систему понять цієї галузі, сама має систематизувальні властивості і цим самим діє як систематизувальний чинник на наукові поняття” [10, с. 245]. Процес термінотворення завжди спрямовується на впорядкування та стандартизацію терміносистем. Нерідко спостерігаємо спільнокореневі терміни, оформлені різними словотвірними засобами: *осушувач* – *осушник*, *уповільнювач* – *сповільнювач*, *водомір* – *водомірець* і под. З огляду на український словотвір – це різні слова, утворені продуктивними засобами. І хоча для побудови цих слів були використані різні словотвірні засоби, вважати їх різними термінами немає підстав, оскільки вони позна-

чають те саме поняття. Проте семантична структура цих слів уже не однакова.

Серед прикметників фахового мовлення натрапляємо на варіанти: *диференційний* – *диференціальний*, *функційний* – *функціональний*, *професійний* – *професіональний* тощо. Хоча власне наведені слова є не варіантами, а швидше паронімами. На думку О. Д. Кочерги, суф. *-альн-* “видається цілком зайвим у словах *аксіальний*, *експоненціальний*, *парціальний*, *біноміальний* та багато інших. Слова *акційний*, *експоненційний*, *парційний*, *біномний* коротші та милозвучніші, семантику збережено. Проте не варто забувати, що в англійській мові суфікс *-al-* фігурує також як елемент словотвору іменників, що ми їх часто запозичуємо цілком. Тому, запроваджуючи прикметник *функційний* (від функція), не треба забувати, що від слова *функціонал* походить *функціональний*; так само повинні співіснувати *диференційний* (від *диференціювання*) та *диференціальний* – (від *диференціал* (ял). Аналогічно *потенційний* – від *потенція* (здатність, змога) та *потенціальний* (від *потенціал* / *потенціал...*” [11, с. 325]. Варіанти *індуктивний* та *індукційний* різняться сферою уживання. Обидва терміни характерні для фізики, а варіант *індукційний* ще й для сфери суспільних наук.

Як зазначає Л. О. Симоненко, “лінгвальна нормативність термінів – це правильність їх утворення та вживання... Метою нормалізації мови є приведення її у відповідність з тими мовленнєвими або лексичними варіантами та моделями, які найкращим чином сприяють здійсненню її комунікативної функції” [13, с. 263].

Фахові мови належать до незакритих динамічних систем, які неперервно перебувають у стадії розвитку. Останнім часом до них увійшло чимало запозичень з англійської мови, які можуть мати суто національні відповідники. Так, термін *дилер* має національний відповідник – *справникар* за аналогією до *словникар*, *байкар*, а слово *принтер* легко замінюється на *друкарку*, *друкувальний пристрій*, *менеджер* – це *керівник*, *управитель*, *організатор*; *брокер* – *посередник* тощо. Щодо останнього терміна, то тут слід зважати, що відповідник *посередник* можуть мати й такі запозичені слова, як *дилер*, *дистриб'ютор*. Уточнювальну ознаку внесуть додаткові компоненти: *дилер* – посередник у торговельних справах, *дистриб'ютор* – посередник-поширювач, *брокер* – зареєстрований посередник. Калькований із російської мови термін *нерухомість* також створює двозначність. Тому, на думку багатьох фахівців, краще повернутися до словосполучення: *нерухоме майно*. Принаймні точність терміна буде збережено.

Практика запозичення термінологічних лексем сама по собі не є страшною. Але реальна небезпека полягає в тому, що чужі елементи призводять часто-густо до калічення мовних структур. У багатьох випадках утворення терміна є останнім, найвищим етапом в осмисленні та передаванні явищ об'єктивної дійсності.

Зазначимо, що окремі терміносистеми мають свої специфічні словотвірні засоби для творення тих чи тих спеціальних назв. Зокрема, у мінералогії продуктивним є суфікс *-ім (-іте-)* на позначення належності до якогось гатунку або подібності до чогось. Суфікси *-ун (-іне-)* та *-онг (-онг-)*, а також *оїд- (-оїд-)* з тим самим значенням застосовували для утворення назв *сапфірин* (подібний до сапфіру), *хлоритоїд* (хлороподібний), *фельдшпатоїди* (польовошпатоподіб-

ні). У термінологічному полі медицини кінцевий термінослеммент *-in* використовують для позначення речовин, переважно лікарських або тих, що виділяються із тканин живих організмів (*інсулін, альбумін*); *-ома / -ема* – оформляє позначення різних пухлин (*карцинома, гранулема*); *-ит / -ім* – оформляє позначення запальних процесів (*гастрит, цистит, бронхіт, плеврит*).

Чужі терміни не повинні посідати чільне місце в національних терміносистемах. Їх краще замінювати українськими відповідниками: не *топiк*, а *тема*, не *ксерокс*, а *копіювач*, не *принтер*, а *друкарка*. Це саме стосується і російськомовних слів, які ще нерідко уживаються в українських терміносистемах: не *стержень*, а *стрижень*, не *стрем'янка*, а *хідник*, не *вприскувати*, а *впорскувати*. Щодо індивідуального термінотворення, то, як відомо, терміни не творять стихійно, а придумують, складають за певним зразком, певною моделлю, і тому нерідко відомі автори деяких із них.

За “Етимологічним словником української мови” (ЕСУМ), автором математичного терміна *логарифм* є шотландський математик Дж. Непер (1550–1617). Слово утворене з грецьких основ. Слово *мікроб* (термін біології та медицини) придумав 1876 р. хірург Седію також на основі грецьких слів [14]. Термін *екологія* виник у середині XIX ст. (1858), проте у науковий обіг його ввів німецький біолог Е. Геккель у 1886 р., а слово *телефон* придумав у 30-х рр. XIX ст. англійський фізик У. Уїтстон. Останнім часом греко-латинські морфеми є тим будівельним матеріалом, з якого нерідко творять терміни в західноєвропейських мовах. Відбувається такий творчий процес і сьогодні, зокрема окремі термінологи пропонують увести до наукового обігу слова *тямки, утямки*, замінивши ними широковживаний термін *поняття*, мотивуючи тим, що це слово має російськомовне походження. Дискусії щодо введення його до наукового обігу тривають уже не один рік і мають і прихильників нововведення, і його опонентів.

Нерідко нові суто українські назви автори добирають або створюють самі за певною лінгвістичною моделлю. Наприклад, такі новотвори знаходимо в “Російсько-українському медичному словнику” (1992), який уклали О. С. Мусій, С. В. Нечай, О. М. Соколюк та С. В. Гаврилюк (РУМС). Так, до термінів *кардіолог* упорядники словника пропонують національні відповідники *серцезнавець, серцівник*, а замість *уролог* – *сечознавець, сечівничник* тощо. Термінотворення – це планомірний процес, що передбачає врахування наявних у певній галузі термінології системних зв’язків. Як стверджує К. Г. Городенська, “у формуванні галузевих терміносистем на національній основі щонайважливіше зберегти ідентичність нових термінів властивим українській мові способам творення слів та словотвірним типам” [5, с. 3]. Усунення непродуктивних словотвірних моделей сприятиме унормуванню термінології.

У зв’язку з бурхливим науково-технічним прогресом, що супроводжується інтенсивним термінотворчим процесом, виникає усвідомлення необхідності координованого врегулювання розвитку мови з урахуванням системних закономірностей її розвитку й функціонування. Процес термінотворення у багатьох європейських країнах має чітко сформульовані принципи й засади. Створено спеціальні термінологічні інституції, які систематизують і стандартизують термінологічні системи. Всі ці проблеми є актуальними й для України.

1. *Боярова Л. Г.* Мовне планування і термінологія // Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. Серія “Проблеми української термінології”. – 2004. – № 503. – С. 24, 27–29.
2. *Булик С. З.* “Золоте десятиріччя” (1923–1933 роки) у розвитку української музичної термінології // Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. Серія “Проблеми української термінології”. – 2005. – № 538. – С. 68–72.
3. *Брицин В. М.* Мовна політика // Українська мова: Енциклопедія. – К.: “Українська енциклопедія” ім. М. П. Бажана, 2000. – С. 328.
4. *Гінзбург М. Д.* та ін. Досвід та проблеми впровадження ДСТУ 3966-2000 в термінологічну діяльність // Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. Серія “Проблеми української термінології”. – 2002. – № 453. – С. 183–189.
5. *Городенська К. Г.* Словотвірна варіантність і процеси унормування сучасної української термінології // Українська термінологія і сучасність: Зб. наук. пр. – К.: КНЕУ, 2003. – Вип. V. – С. 3–6.
6. Державна програма розвитку і функціонування української мови на 2004–2010 роки: Постанова Кабінету Міністрів України за № 1546.
7. ДСТУ 3966-2000. Термінологія. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять. – Чинний від 2001-01-01. – К., 2000. – 30 с.
8. *Загітко А. П.* Термінотворення і національно-мовна картина світу // Українська термінологія і сучасність: Зб. наук. пр. – К.: КНЕУ, 1996. – С. 23.
- Карпіловська Є. А.* та ін. Структурні зміни української наукової термінології протягом двадцятого сторіччя // Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. Серія “Проблеми української термінології”. – 2004. – № 503. – С. 3–8.
9. *Коваль А. П.* Науковий стиль сучасної української літературної мови. – К.: Вид-во Київськ. ун-ту, 1970. – С. 244–254.
10. *Кочерга О.* Проблема прикметника в науковій термінології // Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. Серія “Проблеми української термінології”. – 2002. – № 453. – С. 224–227.
11. *Рожанківський Р.* Зведення правил унормування української фахової мови // Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. Серія “Проблеми української термінології”. – 2002. – № 453. – С. 203–209.
12. *Симоненко Л. О., Місник Н. В.* Про стан здоров'я мови медицини (термінологічний аспект) // Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. Серія “Проблеми української термінології”. – 2002. – № 453. – С. 262–269.
13. *Ярема С.* Про вжиток іменників на -ння у зв'язку з ДСТУ 3966-2000 // Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. Серія “Проблеми української термінології”. – 2002. – № 453. – С. 228–231.

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

- СШ – *Садовський Т. Ф., Шелудько І. М.* Словник технічної термінології (загальний) (Проект). – К.: ДВУ, 1928. – 588 с.
- СМТ – Словник музичної термінології. Проект. – Харків; К: ДВУ, 1930. – 135 с.
- ЕСУМ – Етимологічний словник української мови: У 7 т. / За ред. акад. О. Мельничука. – К.: Наук. думка, 1982–2007.
- РУМС – Російсько-український медичний словник / О. Мусій, С. Нечай, О. Соколюк, С. Гаврилюк. – 4-те вид. – Умань: УАФ “Відродження”, 1992. – 113 с.

I. M. Kochan

WORD-FORMATIVE NORMS AND TERMINOLOGY

The article deals with the problem of modern terminological derivation, which sometimes grows out of traditional word-formation norm under the influence of outerlingual and innerlingual factors.

Key words: word-formation norm, terminology, national term.